

GŁOS WĄBRZEŃSKI

Przedpłata: w całość, miesięcznie 1,50 zł z odroczeniem przez pocztę 20 gr w tygodniu. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedpłat, słońca pracy, przerwanie komunikacji, obrotów nie ma prawa być pozostawionych. Zastępstwo gwarantujemy, lub zwrotu ceny abonamentu. Za datę ogłoszenia, redakcja nie odpowiada.

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr, za reklamy na str. 3-lin. w wiadomościach potocznych 30 gr za pierwszą str. 30 gr. Rabatu udziela się przy częstym oglądaniu. „Głos Wąbrzeński” wychodzi trzy razy tygodniowo, w poniedziałek, środę i piątek. Skrytka pocztowa 23. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Środa Opieki św. Józefa
Czwartek Wojciecha b. m., Jerzego
Piątek † Fidelisa kapuc. m.

Dzisiaj wschód słońca	4,41	zachód	18,51
Jutro „ „	4,39	„	18,52
Pojut. „ „	4,36	„	18,54

Nr. 48

Wąbrzeźno, czwartek 23 kwietnia 1931 r.

Rok X

Akcja germanizacyjna.

(Korespondencja z Królewca).

Założenie pierwszej szkoły polskiej na Mazurach (w Piasutach, pow. Szczytno), wywołało w tutejszych sferach niemieckich nową nagonkę antypolską. „Jakto, pytają szowiniści, Polacy „ośmielają” się rozciągać sieć swych szkół na ewangelickie Mazury? Do ewangelików mają „prawo” jedynie Niemcy”. Że to rzekome prawo jest prawem kaduka, wie każdy, kto choć pobieżnie zna stosunki na Mazurach. Wszak lud mazurski był i jest odwiecznie polskim. Wszak na wsi mazurskiej niema prócz nauczyciela niemieckiego i żandarma pruskiego, nikogo z kimby można porozumieć się po — niemiecku. Język mazurski — to najczystsza i najpiękniejsza polszczyzna, do 1830 roku na Mazurach nie było prócz polskich, żadnych innych szkół. Inna rzecz, że właśnie wyznaczenie ewangelickie w rękach pruskich germanizatorów stało się ważkim atutem i spowodowało zwycięstwo plebiscytowe Niemców w 1920 r.

W ostatnich latach duch polski na Mazurach budzi się do nowego życia. Mimo teroru ekonomicznego i moralnego, powstają organizacje polskie i szkoły. Ale już założenie pierwszej szkoły w Piasutach dało Niemcom tutejszym asumpt do niebawem nagonki. Pisma i stronnictwa, Sejm krajowy i Sejmiki powiatowe, opanowane przez hakatystów, którym „ze strachu” wtórują inne stronnictwa niemieckie, wysyłają protesty do rządu pruskiego, protesty zwrócone nie tylko przeciw zakładaniu szkół polskich na Mazurach, ale przeciw rządowemu rozporządzeniu szkolnemu. Odpowiednie uchwały twierdzą, że szkoły polskie są niepotrzebne, że skoro ludność tutejsza tyle dziesiątków lat mogła się obejść bez szkół polskich, to i obecnie niema potrzeby ich zakładania. A co najważniejsze, Niemcy tutejsi dowodzą, iż dzięki szkołom polskim powstaje kwestja mniejszościowa polska w Prusach Wschodnich... Dzięki szkołom polskim w Prusach Wschodnich szery się „wszechpolska agitacja”, mająca za zadanie oderwanie Prus Wschodnich od Rzeszy. Byłoby zbyt cennym polemizować z temi niedorzecznościami, ale te właśnie argumenty stanowią mentum protestów nacjonalistycznych przeciw naszemu szkolnictwu, składającemu się na wschodzie Rzeszy z 53 szkół, a mianowicie: 32 na pograniczu z Marchji i 21 na Warmji i Powiślu.

Jednocześnie z akcją przeciwko szkołom polskim podejmują nacjonałści atak na pamiątki polskie na ziemiach tutejszych. Po usunięciu szeregu niezwykle cennych pamiątek polskich na Warmji, po zamknięciu archiwum pruskiego w Królewcu dla uczonych polskich, po sfalszowaniu faktów historycznych o polskości ziemi warmijskiej, Niemcy gotują się do generalnego ataku, pragnąc wyniszczyć ostateczne ślady polskości. Od paru lat tematyycznie germanizuje się nazwy miejscowości tutejszych o nazwach polskich i litewskich. Od szeregu lat zmusza się zarządy gminne do uchwalania niemieckich nazw. Obecnie przystępują do germanizacji nazwisk rodowych polskich. Zawiązał się nawet w Królewcu i Olsztynie specjalny komitet doradczy, który bezpłatnie załatwia te sprawy. A mimo to nadal trwa walka Polaków tutejszych o słowiańskie imiona dla dzieci, choć istnieje nadal haniebne rozporządzenie z czasów Bismarcka, uprawniające władze do niewpisywania do rejestru stanu cywilnego słowiańskich imion. Szereg skarg, wniesionych przez pokrzywdzonych Polaków, czeka na załatwienie.

Na całej linii hasło „Ausrotten!” rozbrzmiewa tak, jak rozbrzmiewało ono za czasów Fryderyka Wielkiego, Bismarcka i Wilhelma. A dzieje się to w czasie, gdy premierem pruskim jest — nie Bismarck, lecz socjalista Braun, gdy ministrem spr. wewn. Prus jest — nie jakiś v. Bülow, lecz socja-

Ren i Wisła - rzeki, od których zależy los Europy.

Monachijsko - wiedeński tygodnik katolicki „Das Neue Reich” z dnia 18. bm. w artykule pod powyższym tytułem słusznie zauważa, że w dążeniach ku zapewnieniu pokoju europejskiego największą rolę i największe zadanie do spełnienia mają katolicy Francji, Polski i Niemiec. Pomimo istniejących przeciwieństw porozumienie się jest możliwe i konieczne, jeśli nie chce się dopuścić, aby pod rządami ślepego, pogańskiego nacjonalizmu ludy europejskie zginęły. Niedawny zjazd studentów francuskich i niemieckich w Dijon tudzież zorganizowana przez niemiecki katolicki związek pokoju wymiana zdań w sprawie polskoniemieckiej w Kolonji i Frankfurcie wykazały, że pomimo nieugiętego stanowiska stron, pomimo niemieckich twierdzeń o konieczności rewizji granic, francuskiego obstawania przy warunkach traktatu wersalskiego, polskiej groźby, że pokój lub woj-

na nad Wisłą oznacza pokój lub wojnę nad Renem, możliwym jest wysłuchanie spokojne wzajemnych oskarżeń i narzekañ. Stąd niedaleko już do wzięcia się i zrozumienia strony przeciwnej, a dalej do wzajemnych ustępstw.

„Niemcy — jak to ciągle powtarza Foerster — winne są Polsce znaczne zadośćuczynienie, lecz i Polska winna zrozumieć, że terror(?) względem mniejszości narodowych nie jest rzeczą szlachetną i słuszną”.

Nie podobna się nie zgodzić z powyższymi wywodami pisma niemieckiego, za wyjątkiem dość często powtarzanej bajeczki nawet pism katolickich w Niemczech o rzekomym terrorze w stosunku do mniejszości narodowych w Polsce. Statystyka szkolnictwa mówi sama za siebie, wskazując gdzie ten terror jest uprawiany. (KAP.)

—0—

Największy sukces Targów Poznańskich.

Ameryka przyjeżdża na Targi.

Jeżeli można było mieć dotąd jakiegokolwiek wątpliwości o wynikach tegorocznych Targów Poznańskich, wszystkie one muszą ustąpić wobec wiadomości, jaką Dyrekcja Targów dzisiaj otrzymała.

Targom Poznańskim udało się zapewnić przyjazd do Poznania reprezentantów najpoważniejszych amerykańskich uniwersalnych sklepów, opatrujących Stany Zjednoczone we wszystkie towary. Przyjazd reprezentanta takiej m. in. firmy, jak „Woolworth and Co.”, posiadającej 1000 sklepów łańcuchowych, sprzedających artykuły w jednej cenie 10 ct., lub „John Wanamaker”, olbrzymiego przedsiębiorstwa, zajmującego 65 pięter własnego gmachu, posiadającego własny bank, własną pocztę, okręty, szereg fabryk, musi wpłynąć bar-

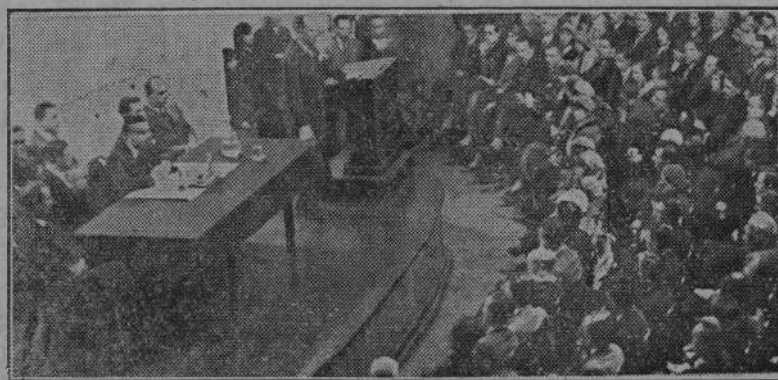
dzo silnie na obroty podczas Targów Poznańskich. Prócz wymienionych, przyjadą przedstawiciele nie mniej potężnych domów „Gimbel Bros”, „R. H. Macy Co.”, „Stern Bros”, „Altman et Co”, „Marshall Field” i „Mc. Gutcheonet Co.”, którzy zainteresowali się bardzo rynkiem polskim. Możliwości sprzedaży są bardzo szerokie, od szpilki do aeroplanu, zasadnicza zaś na plan pierwszy wybija się szkło, zabawki, kilimy, przemysł ludowy, muzyczny i meble. Jest to pierwsza okazja w Polsce do nawiązania bezpośredniego kontaktu z odbiorcą amerykańskim. Okazja taka może się powtórzyć nie prędko i wobec tego jest jaknajbardziej wskazane, aby w porę zasięgnąć informacji o stoiskach w Dyrekcji Targów Poznańskich.

Proces „potwora z Düsseldorfu”.

Berlin, 20. 4. — Rozprawa dzisiejsza przeciwko mordercy Kürtenowi wniosła szereg nowych, interesujących szczegółów, oświetlających motyw zbrodniczych czynów oskarżonego. Powołano na świadków m. in. siostrę i braci Kürtena, którzy odmówili zeznań. Przed przesłuchaniem ojca Kürtena oskarżony zażądał wyprowadzenia go z sali rozpraw. Prezydent sądu Haertel, który prowadził śledztwo wstępne, scharakteryzował Kürtena ja-

ko człowieka o niezwykle wysokiej inteligencji, zasięgującego bezwarunkowo na wiarę. W czasie przesłuchiwania Kürtena, prowadził z nim często rozmowy na temat zagadnień seksualnych i kryminalistycznych. Tylko raz jeden Kürten w czasie konfrontacji ze swą żoną usiłował odwołać poprzednie zeznania, nie mogąc — jak się później wyraził — znieść widoku mężarni osoby tak mu bliskiej.

MŁODZIEŻ AKADEMICKA PRZECIWKO METODOM SENATU GDANSKIEGO.

Młodzież akademicka, biorąca zawsze czynny udział w życiu politycznym, interesuje się obecnie hakatystycznymi wystąpieniami senatu gdańskiego. O zrozumieniu doniosłości tematu tych zagadnień świadczy rezolucja, jaką powzięła młodzież akademicka, zgromadzona na wiecu w sali Tow. Higienicznego w Warszawie. Rezolucja, którą podpisało 50 organizacji akademickich, potępia szowinistyczną politykę gdańskich władz policyjno - sądowych i wzywa społeczeństwo polskie, wobec braku bezpieczeństwa osobistego na terenie wolnego miasta, do zbiorowego bojkotu uzdrowisk i kąpielisk gdańskich, aż do czasu radykalnej zmiany istniejących stosunków. Poza to młodzież akademicka kategorycznie żąda od Ligi Narodów, jako mandatarjusza w Gdańsku, spełnienia jej obowiązków w stosunku do Polski. — Na ilustracji widzimy prezydium oraz uczestników wiecu akademickiego.

lista Severing... Szalejący „furore teutonico” winien być dla społeczeństwa polskiego napomnieniem, iż w sprawach polityki polskiej kresów za-

chodnich winna panować jedność i zgoda, taka sama, jaka panuje po stronie niemieckiej. Wiet.

